

Vijfde Azië-Pacific Taalkundeolympiade

9 – 23 april 2023

Opgaven

- Luister goed naar de surveillanten en volg hun aanwijzingen.
- De wedstrijd duurt 5 uur. De opgavenbundel bestaat uit 7 pagina's en 5 opgaven. Je mag de opgaven in elke volgorde oplossen.
- Tijdens de wedstrijd mag je geen elektronische apparaten raadplegen, noch geschreven of geprint materiaal en andere externe informatiebronnen.
- Als je een vraag hebt over een opgave, steek je vinger op en stel je vraag aan een surveillant. De surveillant zal de jury raadplegen alvorens een antwoord te geven.
- Regels voor het opschrijven van de oplossingen:
 - Schrijf de vragen niet over.
 - Schrijf je oplossing voor elke opgave op een apart vel of vellen.
 - Gebruik alleen de voorkant van het antwoordvel.
 - Schrijf op elk vel je naam, het nummer van de opgave en het volgnummer van dat vel binnen die opgave, bijv.:

Naam	...	Naam	...	Naam	...
Opgave #	5	Opgave #	5	Opgave #	5
Pagina #	1 / 3	Pagina #	2 / 3	Pagina #	3 / 3

vel 1, 2 en 3 van 3 voor opgave 5.

Anders kan je werk kwijt raken of aan de verkeerde persoon worden toegeschreven.

- Tenzij anders aangegeven dien je alle patronen en regels die je in de data identificeert op te schrijven. Zonder deze zullen je oplossingen geen volle punten krijgen.

De opgaven van de wedstrijd moeten geheim worden gehouden totdat ze gepubliceerd worden op de officiële APLO-website <https://aplo.asia>. Maak de opgaven niet openbaar en bespreek ze ook niet online tot die datum.

Opgave 1 (20 punten). Hier volgt een aantal werkwoordsvormen in het Yimas met daarnaast hun Nederlandse vertalingen:

1. impakulat	<i>Zij beiden hebben gelopen.</i>
2. kapwapaykiat	<i>Jullie beiden hebben geslapen.</i>
3. nayat	<i>Hij is gekomen.</i>
4. kapayat	<i>Wij beiden zijn gekomen.</i>
5. antpukularm	<i>Zij beiden hebben bijna gelopen.</i>
6. taŋkulkrarum	<i>Zij allemaal hebben jullie beiden niet gesneden.</i>
7. nakratut	<i>Hij heeft ons allemaal gedood.</i>
8. taŋkrapaykiarm	<i>Wij beiden hebben niet geslapen.</i>
9. ipwawat	<i>Jullie allemaal zijn gegaan.</i>
10. antkaypaykiarum	<i>Wij allemaal hebben bijna geslapen.</i>
11. antŋkrankularm	<i>Jullie beiden hebben bijna gelopen.</i>
12. antnantut	<i>Jullie allemaal hebben hem bijna gedood.</i>
13. takulwaykrm	<i>Zij beiden hebben jullie allemaal niet gekocht.</i>
14. tanankularum	<i>Jullie allemaal hebben niet gelopen.</i>
15. naŋkrakrat	<i>Hij heeft ons beiden gesneden.</i>
16. antkaykrarm	<i>Wij allemaal hebben hun beiden bijna gesneden.</i>
17. nananwaykt	<i>Jullie allemaal hebben hem gekocht.</i>

(a) Een van de bovenstaande zinnen kan in werkelijkheid op twee manieren naar het Nederlands vertaald worden. Geef aan welke zin dit is en geef de alternatieve vertaling.

(b) Vertaal naar het Nederlands:

18. **ipapaykiat**
19. **antŋkrankrarm**
20. **tapuyat**

(c) Vertaal naar het Yimas:

21. *Hij is bijna gegaan.*
22. *Wij beiden hebben hem niet gedood.*
23. *Zij allemaal hebben ons beiden niet gekocht.*
24. *Jullie beiden hebben hun allemaal bijna gedood.*
25. *Zij beiden hebben jullie allemaal gesneden.*

△ Het Yimas behoort tot de Nor-Pondotalen (Lower-Sepiktalen). Het wordt gesproken door zo'n 300 mensen in het Yimas dorp in Papoea-Nieuw-Guinea.

ŋ = ng in lang, w = w in kouwe, y = j in jas.

Opgave 2 (20 punten). Hier volgt een aantal woorden en zinsdelen in het Kutenai met hun Nederlandse vertalingen in willekeurige volgorde:

1. ?a·k†u	a. <i>jong witstaarthert</i>
2. ?a·k†aʁnnam	b. <i>bot (z.nw.)</i>
3. ?a·ki†miyit	c. <i>slecht weer</i>
4. ?a·ki†wi·nam	d. <i>sneeuw</i>
5. ?a·knuq†u†aʁn	e. <i>het is opnieuw boos</i>
6. ?a·kwum	f. <i>Kleine Sterke Maag</i>
7. ?a·q†a	g. <i>iemands hart</i>
8. ?a·qatnananam	h. <i>buik</i>
9. ¢makwumnana	i. <i>binnenkant</i>
10. †a suki†miyitni	j. <i>het is blind</i>
11. †a sani†wi·ni	k. <i>Pikuni</i>
12. †it†i†ni	l. <i>Amerikaanse zeearend</i>
13. kamnuq†uqatnana	m. <i>iemands korte staart</i>
14. mak	n. <i>het is opnieuw zonnig</i>
15. maknana	o. <i>iemands hoofd</i>
16. san†a	p. <i>fiche (voor een spel)</i>
17. sani†miyit	q. <i>hemellucht</i>

Je mag het voorvoegsel **?a·k** en diens varianten **?a·** en **?a·q** in deze opgave negeren. Hun precieze functie is nog onbekend, behalve dat ze niet bijdragen aan de betekenis van een woord. Er zullen geen punten worden afgetrokken voor het (correct of incorrect) gebruiken of weglaten van het voorvoegsel **?a·**, **?a·k** of **?a·q**.

(!) Bij de antwoorden hoeft geen toelichting te worden gegeven; deze wordt ook niet beoordeeld.

(a) Bepaal de correcte correspondenties, gegeven dat **†it¢makqa·ni** *het is zwak* betekent.

(b) Wat zijn de twee betekenissen van **†a**?

(c) Vertaal letterlijk naar het Nederlands:

18. **?a·qatwum†a** *jurk*

19. **†a†it†u** *voorjaar*

(d) Vertaal naar het Nederlands:

20. **†itqatni**

21. **?a·ki†wi·nana**

(ga op de volgende pagina verder)

(e) Vertaal naar het Kutenai:

22. *iemands goede buik*

23. *oog*

△ Het Kutenai is een inheems Amerikaanse geïsoleerde taal die gesproken wordt door minder dan 100 mensen in Idaho en Montana, VS, en Brits-Columbia, Canada.

ʔ, †, ɕ, k en m zijn medeklinkers. Het symbool · verlengt de voorgaande klinker.

De *Amerikaanse zeearend* is een grote inheemse roofvogel met witte veren op zijn kop en bruine veren op zijn lijf. *Kleine Sterke Maag* is een persoonsnaam. De *Pikuni* zijn een vijandige stam die hun eerste paarden van de Kutenai hebben gekregen voordat de relaties verzuurden. *Fiches* zijn spelstukken gemaakt van bot, hout of steen die worden gebruikt in diverse (bord)spellen.

— Jerome Jochems

Opgave 3 (20 punten). Hier volgt een aantal telwoorden in het Kobon met daarnaast hun numerieke waarden. Sommige getallen kunnen op twee verschillende manieren worden uitgedrukt in het Kobon, maar slechts één manier is gegeven:

- 1 **wañig nibö**
- 4 **yigwo milö**
- 7 **mudun**
- 11 **agip**
- 17 **mudun böŋ daŋ**
- 18 **kagoł böŋ daŋ**
- 21 **yigwo aŋ nibö böŋ daŋ**
- 22 **ñinjuöl ado gi da yigwo**
- 25 **ñinjuöl ado gi da mamid**
- 46 **ñinjuöl mihöp ado gi da kagoł**
- 60 **ñinjuöl mihöp ado gi da yigwo milö böŋ daŋ**

(a) Schrijf de volgende vergelijking in cijfers:

$$\mathbf{yigwo \times \acute{n}inju\acute{o}l\ ado\ gi\ da\ kagoł\ b\acute{o}\acute{n}\ daŋ = \acute{n}inju\acute{o}l\ mihau\ nigaŋ\ ado\ gi\ da\ raleb\ b\acute{o}\acute{n}\ daŋ}$$

(b) Schrijf op alle mogelijke manieren in het Kobon: 8, 19, 23, 53, 61, 66.

△ Het Kobon behoort tot de Madangtalen uit de Trans-Nieuw-Guinea-taalfamilie. Het wordt gesproken door zo'n 10.000 mensen in Papoea-Nieuw-Guinea.

— Vlad A. Neacșu, Michał Boroń

Opgave 4 (20 punten). Hier volgt een aantal zinnen in het Inanwatan met daarnaast hun Nederlandse vertalingen:

1. Idabe meqebi.
<i>De havik spreekt.</i>	7. Ato ewai buqaritawodawo.
<i>Deze muis is van de schrijfster.</i>
2. Murowo nasabi.
<i>Hij zal huilen in de rivier.</i>	8. Qibiro aga qido meriqaqabe.
<i>De moeder van de schildpad bijt ons.</i>
3. Qotoqoware nesabi.
<i>Zijn zoon zal slapen.</i>	9. Qeqake osoi buquro meqaqabi.
<i>Die kaketoe bijt de taro.</i>
4. Buquro obosabe.
<i>Zij zal de taro raken.</i>	10. Ewaidaga medo aga qide meseebi.
<i>De vader van deze slang snijdt hem.</i>
5. Bidora meraqaqabi.
<i>Hij bijt mij voor de zeug.</i>	11. Uto aga qidera naqaqasabi.
<i>Hij zal mij bijten voor de vader van de vis.</i>
6. Maroqo moootebe.
<i>Zijn zus wordt ziek.</i>	12. Peraqote aga maroqo merabe.
<i>De zus van de duivel huilt.</i>
13. **Naqido aga medo noosabe.**
De slang van mijn moeder zal vallen.
14. **Idabe esai buqaritawo aga qotoqowaredaso.**
Deze havik is van de zoon van de schrijfster.
15. **Qido naqotoqoware aga meqarowo obosabe.**
Zijn moeder zal hem raken in het huis van mijn zoon.
16. **Qeqake aga qotoqoware qido aga medora meriobobi.**
De zoon van de kaketoe raakt ons voor de slang van zijn moeder.
17. **Taragaro ewai owoidaga mesidao aga bide aga qidodawo.**
Dit meer is van de moeder van de beer van die vrouw.

(a) Vertaal naar het Nederlands:

18. **Meqaro ewai naqidedawo.**
19. **Ato ewaidaga utora qesabe.**
20. **Niqido aga bide moobobi.**
21. **Idabe osoidaga peraqote aga meqarowo meroobi.**

Een van de zinnen heeft twee mogelijke vertalingen. Geef ze allebei.

(b) Vertaal naar het Inanwatan:

22. *De zeug slaapt.*
23. *Die duivel zal ons raken voor onze dochter.*
24. *Die taro is van zijn broer.*
25. *De vader van deze man raakt hem in die rivier.*
26. *De schildpad van de schrijver snijdt mij in het meer.*

△ Het Inanwatan behoort tot de Zuid-Vogelkoptalen uit de Trans-Nieuw-Guinea-taalfamilie. Het wordt gesproken door zo'n 800 mensen in de provincie Zuidwest-Papoea, Indonesië.

Een *beer* en een *zeug* zijn respectievelijk een mannetjes- en een vrouwtjesvarken. Een *kaketoe* is een soort vogel. De *taro* is een plant.

— Kazune Sato

Opgave 5 (20 punten). Hier volgt een aantal zinnen in het Kombai met daarnaast hun Nederlandse vertalingen. Voor de meeste zinnen is er, tussen vierkante haakjes, een voorbeeld gegeven als toelichting van de context waarin een zin kan worden gebruikt:

1. **Khuro khemomofa na babamano.**
De vrienden van zijn oom zijn doorgaans in de jungle [thee aan het drinken].
2. **Nare leikhe?**
Is mijn vader er [aan het slapen in zijn bed]?
3. **Dodo nalana gwari lei.**
De slang van mijn vrouw is in de boom [aan het rusten op een tak].
4. **Areya la leikhe?**
Is de vrouw van de vader er [opgenomen in het ziekenhuis]?
5. **Elo khuro namomo leno.**
Mijn ooms zijn in de vogeljungle [op varkens aan het jagen].
6. **Khemakhü lekhe?**
Is zijn hond er [tegen een boom aan het blaffen]?
7. **A dodofa gwari leino.**
De boomslangen zijn in het huis [aan het rondkruipen].
8. **Afa makhü lenokho?**
Zijn de honden van het huis er [staand aan de poort]?
9. **O khenareye e bakha?**
Is de vogel van zijn vader in het water [aan het badderen]?
10. **A khalakha amiya lei.**
De yamworm is in het huis [op de grond].
11. **Namiyaye edolo nane banokho?**
Zijn mijn vogels op het fruit van mijn worm [aan het zitten en eraan aan het pikken]?
12. **Dodo nanaya a le.**
Het huis van mijn vriend is in de boom.
13. **Namiyo leileima.**
Mijn kind is er doorgaans [in zijn wieg].
14. **Khela yarimo naramu lei.**
Mijn komkommer is in de tuin van zijn vogel [op de tafel].
15. **Dodofa a la babamakha?**
Is de vrouw doorgaans in het boomhuis [manden aan het vlechten op de grond]?

(a) Vertaal naar het Nederlands:

16. **Okha yarimo miyo bano.**
17. **Nano khelana amiya leileimakha?**

(b) Vertaal naar het Nederlands en geef een voorbeeldcontext zoals die hierboven:

18. **Nadodo miyo lelema.**
19. **Nala babamakha?**

(ga op de volgende pagina verder)

(c) Vertaal naar het Nederlands op alle mogelijke manieren:

20. **Khekhuro khena leno.**

(d) Vertaal naar het Kombai:

21. *Zijn wormen zijn op zijn fruit.*

22. *Is de boom van de vader er [staand]?*

23. *Mijn huizen zijn in de jungle van de vriend.*

24. *Is mijn hond doorgaans in de jungle [aan het rondrennen]?*

△ Het Kombai behoort tot de Greater-Awyutalen uit de Trans-Nieuw-Guinea-taalfamilie. Het wordt gesproken door zo'n 6000 mensen in de provincie Zuid-Papoea, Indonesië.

Een *yam* is een knolgewas.

kh, **gw** en **y** zijn medeklinkers. **ü** wordt uitgesproken als **i** maar met geronde lippen.

— *Farhan Ishraq, Jerome Jochems* (consulent: *Lourens de Vries*)

Hoofdredacteur:

- Vlad A. Neacșu

Redactie:

- Gustavo Baracat
- Hoju Cha
- Ethan Chi
- Shinjini Ghosh
- Jerome Jochems
- Minkyu Kim (technisch redacteur)
- Tsuyoshi Kobayashi
- Tamila Krashtan
- Yuyang Liu
- Tung-Le Pan
- Kazune Sato
- Chih-Chun Wang
- Henry Wu
- Jaeyeong Yang

Nederlandse tekst:

- Jerome Jochems

Externe Medewerker(s):

- Simi Hellsten

Succes!

Vijfde Azië-Pacific Taalkundeolympiade

9 – 23 april 2023

Vragenlijst

Naam: _____

Wedstrijdlocatie: _____

Voor welke opgaven lever je oplossingen in?

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Welke opgave vond je het leukst?

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Welke opgave vond je het moeilijkst?.....

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Welke opgave vond je het makkelijkst?.....

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Overige opmerkingen of suggesties voor APLO:
